

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 24 maja 2022 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz ustawy
o przetwarzaniu informacji kryminalnych**

(druk nr 707)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz ustawy o przetwarzaniu informacji kryminalnych rozszerza katalog podmiotów uprawnionych do wystąpienia o zgodę Ministra Sprawiedliwości na wielokrotne, nieograniczone w czasie wyszukiwanie ksiąg wieczystych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych o Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) oraz Szefa Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, zwanego dalej „Szefem KCIK”.

Z uzasadnienia do rządowego projektu ustawy (druk sejmowy nr 2203) wynika, że KRUS i Szefowi KCIK, podobnie jak innym podmiotom wymienionym w art. 36⁴ ust. 8 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, zwanej dalej „ustawą o księgach wieczystych i hipotece”, zgoda na wyszukiwanie ksiąg wieczystych jest potrzebna w po to, aby móc wyszukać numer księgi wieczystej dotyczącej nieruchomości należącej do konkretnej osoby, przy dokonywaniu tego wyszukania na podstawie określonych kryteriów, np. adresu nieruchomości lub imienia i nazwiska danej osoby, a także aby móc sprawdzić, czy dana osoba jest w ogóle właścicielem nieruchomości w Polsce. Zauważa się, że KRUS i Szefowi KCIK nie wystarcza dostęp do, prowadzonych w systemie teleinformatycznym, ksiąg wieczystych, który jest gwarantowany dla każdego na ogólnych zasadach określonych w art. 36⁴ ust. 1–7 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Dlatego też jest konieczne udostępnienie funkcjonalności wyszukiwania określonej w przywołanym art. 36⁴ ust. 8.

Zmiana wprowadzana niniejszą ustawą nowelizującą umożliwi wyszukiwanie ksiąg wieczystych i ich numerów w sytuacji gdy KRUS lub Szef KCIK nie zna numeru konkretnej księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości należącej do osoby, będącej w kręgu zainteresowania – ze względu na ustawowe zadania KRUS lub Szefa KCIK – względnie gdy podmiot ten nie wie lub nie jest pewien, czy dana osoba w ogóle jest właścicielem nieruchomości, a jeśli tak – to której konkretnie nieruchomości.

Dzięki przewidywanej zmianie KRUS lub Szef KCIK będzie mógł w Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych wyszukać – a w efekcie przejrzeć – księgę wieczystą na podstawie znanych mu kryteriów, np. imienia lub nazwiska danej osoby lub adresu danej nieruchomości, bez znajomości numeru danej księgi wieczystej.

W uzasadnieniu podkreśla się, że wyspecyfikowanie Szefa KCIK umożliwi mu wielokrotne, nieograniczone w czasie wyszukiwanie ksiąg wieczystych, po uzyskaniu zgody na podstawie proponowanego art. 36⁴ ust. 8 pkt 28 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, specjalnie na potrzeby kierowanego przez niego Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych oraz na potrzeby realizowanych przez to Centrum zadań, a nie ogólnie na potrzeby całej Policji jako takiej. W efekcie wymienienie Szefa KCIK w art. 36⁴ ust. 8 będzie mieć istotne znaczenie dla zakreślenia kręgu osób, które w Policji będą mogły być bezpośrednio zapoznawane z informacjami pozyskanymi przez Szefa KCIK w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych¹⁾.

Natomiast dodanie KRUS do katalogu podmiotów uprawnionych do wielokrotnego, nieograniczonego w czasie wyszukiwania ksiąg wieczystych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych, w myśl uzasadnienia, ma duże znaczenie dla sprawnego wykonywania ustawowych zadań w zakresie ubezpieczeń społecznych rolników. Wielokrotny i nieograniczony dostęp do bazy przyspieszy proces załatwiania spraw, pozwoli na ograniczenie kosztów korespondencji z sądami rejonowymi lub starostwami powiatowymi

---

¹⁾ Szefem KCIK jest każdorazowy Komendant Główny Policji (art. 6 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o przetwarzaniu informacji kryminalnych). Należy podkreślić, że Szef KCIK, jako Komendant Główny Policji, jest organem Policji i w sensie organizacyjno-instytucjonalnym jest on immanentną częścią Policji. Co więcej, również kierowane przez Szefa KCIK Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych jest integralną częścią Policji, gdyż zgodnie z ustawą o przetwarzaniu informacji kryminalnych Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych jest „komórką organizacyjną w Komendzie Głównej Policji” (art. 5 ust. 2 tej ustawy). Tym samym Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych nie jest tworem odrębnym od Policji, lecz jest jednostką organizacyjną Policji, będąc przy tym kierowane przez organ Policji, jakim jest Komendant Główny Policji. W rezultacie Szef KCIK bez żadnej wątpliwości mieści się w pojęciu „Policja” w rozumieniu art. 36⁴ ust. 8 pkt 8 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i obecnie ma on gwarantowany bezpośredni dostęp do opcji przewidzianej w art. 36⁴ ust. 8.

w powyższym zakresie, pozytywnie wpłynie na efektywniejsze dochodzenie należności, umożliwi sprawne prowadzenie postępowań oraz doprowadzi do sprawniejszego i szybszego uzyskiwania danych niezbędnych do prawidłowego prowadzenia spraw. Dane uzyskane w wyniku przeglądania ksiąg wieczystych są także wykorzystywane do określania możliwości dokonania zabezpieczenia zaległych należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. W oparciu o uzyskane dane są sporządzane wnioski o wpis hipoteki przymusowej. Ponadto dostęp do wyszukiwania ksiąg wieczystych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych jest potrzebny również po to, aby KRUS mogła prawidłowo obliczyć wysokość miesięcznej składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe należnej od danego rolnika.

Konkludując, uwzględnienie KRUS wśród podmiotów uprawnionych do wielokrotnego, nieograniczonego w czasie wyszukiwania ksiąg wieczystych przyczyni się do skrócenia trwania spraw, zwiększenia skuteczności w dochodzeniu należności Skarbu Państwa, zabezpieczenia zobowiązań KRUS przed ich przedawnieniem, a tym samym przed zagrożeniem braku możliwości odzyskania zaległych składek, a także zmniejszy koszt opłat za wysyłaną korespondencję oraz umożliwi ustalenie ewentualnych współwłaścicieli nieruchomości solidarnie odpowiedzialnych za opłacenie składek na ubezpieczenie.

Zmiana w art. 36⁵ ust. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przewiduje, że również od Szefa KCIK nie pobiera się opłat od wniosków o wydanie odpisu księgi wieczystej, wyciągu z księgi wieczystej, zaświadczenia o zamknięciu księgi wieczystej oraz wniosku o wyszukanie ksiąg wieczystych. Uwzględnia ona także, że KRUS oraz organy Krajowej Administracji Skarbowej, jako organy administracji rządowej, nie ponoszą wskazanych powyżej opłat.

Propozycja zmiany art. 13 ust. 1 pkt 5 lit. b w ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o przetwarzaniu informacji kryminalnych, po pierwsze precyzuje, że używane tam określenie „przedmioty” obejmuje również nieruchomości, po drugie przewiduje, że zakres przetwarzanych informacji kryminalnych obejmował będzie nie tylko przedmioty (w tym nieruchomości) wykorzystane do popełnienia przestępstwa lub utracone w związku z przestępstwem, ale również przedmioty (w tym nieruchomości) uzyskane w wyniku przestępstwa, a więc przedmioty (w tym nieruchomości), w których posiadanie określone osoby weszły w następstwie dokonania przestępstwa. W następstwie tych zmian zakres informacji kryminalnych w rozumieniu powyższej ustawy będzie obejmował m.in. dane

o nieruchomościach, które zostały pozyskane w wyniku np. prania brudnych pieniędzy (art. 299 Kodeksu karnego), przestępczego wpłynięcia na rozporządzenie nieruchomością przez jej dotychczasowego właściciela (art. 282 i art. 286 § 1 Kodeksu karnego), korupcji (art. 228 Kodeksu karnego) lub w wyniku udziału w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego (art. 258 Kodeksu karnego). Wskazana zmiana wpłynie korzystnie na skuteczność działań organów wymiaru sprawiedliwości i innych uprawnionych podmiotów w zakresie realizacji celu w postaci pozbawiania sprawców nienależnych im tzw. owoców przestępstwa i orzekania w szerszym zakresie przepadku (w tym nieruchomości) z art. 44 Kodeksu karnego.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 2 lat od dnia ogłoszenia. Tak długi okres *vacatio legis* wynika z konieczności przygotowania się Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych oraz KRUS do zmian, jakie będą wiązały się z wejściem w życie ustawy, w szczególności konieczności modyfikacji systemów informatycznych, w konsekwencji rozszerzenia zakresu przetwarzanych informacji.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy (druk sejmowy nr 2203) pochodził z przedłożenia rządowego. Projekt wpłynął do Sejmu w dniu 22 kwietnia 2022 r. i został skierowany do I czytania w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Po rozpatrzeniu projektu ustawy, na posiedzeniu w dniu 10 maja 2022 r., Komisja wniosła o jego przyjęcie w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 2221). Komisja wprowadziła poprawki o charakterze legislacyjnym oraz zaproponowała rozszerzenie nowelizacji o zmianę w art. 36⁵ ust. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

W trakcie drugiego czytania na 54. posiedzeniu Sejmu w dniu 11 maja 2022 r. nie zgłoszono wniosków legislacyjnych.

Sejm uchwalił ustawę na tym samym posiedzeniu w dniu 12 maja 2022 r., w brzmieniu proponowanym przez Komisję.

III. Uwaga szczegółowa

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Mirosław Reszczyński

Główny legislator